

Vážení spoluobčané,

s nastávajícím jarním obdobím bychom vás rádi prostřednictvím nového vydání Orelského zpravodaje informovali o dění v naší obci a o plánovaných akcích do konce roku.

Zprávy z obecního úřadu

Vlaková zastávka

Dne 10. 12. 2023 byla zprovozněna nová vlaková zastávka Orel a vlaky zde začaly podle nového jízdního řádu zastavovat. S plánovanou změnou jízdního řádu od června 2024 by zde měly navíc stavit i spěšné vlaky, což jistě ještě více přispěje ke zlepšení dopravní obslužnosti.

Rekonstrukce silnice na Slatiňany a nový kruhový objezd

Plánovanou stavební akci „Orel, zklidnění dopravy na úseku silnice II/358“, jejíž součástí je kromě rekonstrukce silnice i společná stezka pro

pěší a cyklisty a nový kruhový objezd u školy, zahájí výběrovým řízením vybraný zhotovitel Swietelsky, stavební s. r. o., koncem května či počátkem června 2024, přičemž stavba by měla být ukončena do čtyř měsíců. Po dobu stavby nás čekají různá dopravní omezení a objízdné trasy, bez kterých by nebylo možné stavbu realizovat. Za tyto nepříjemnosti se občanům a řidičům předem omlouváme.

Ukončení činnosti Pekařství Víšek, s. r. o., v Orli

Jednatel Pekařství Víšek, s. r. o., požádal o ukončení nájemní smlouvy k budově č. p. 67 (pekárny) v obci Orel ke dni 29. 2. 2024 s tím, že již od 1. 2. 2024 bude pekárna uzavřena. Nový nájemce pekařství znovu zahájí provoz od 14. 3. Otevřeno bude od pondělí do pátku od 5 do 18 hodin.

Tříkrálová sbírka 2024

V letošní Tříkrálové sbírce bylo v obci Orel vybráno do pokladniček celkem 18 992 Kč. Děkujeme všem, kteří se na sbírce podíleli, tedy organizátorům, dětem a vám všem, kdo jste přispěli na dobrou věc.

Informace o vedení Základní školy a mateřské školy Orel

Dne 29. 1. 2024 předala na Obecní úřad v Orli Mgr. Jiřina Lacinová „Vzdání se vedoucího pracovního místa“ ředitelky Základní školy a mateřské školy Orel, a to k 31. 1. 2024. Do doby, než bude konkurzním řízením vybrán nový ředitel či ředitelka, bude ředitele školy v plném rozsahu zastupovat dosavadní zástupkyně ředitelky Mgr. Věra Tlustá.

František Horník, starosta

Odpadové hospodářství

„Výsledky“ našeho odpadového hospodářství

Od 1. 1. 2024 vstoupila v platnost obecně závazná vyhláška obce Orel č. 1/2023 o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství. **Výše poplatku je 800 Kč** za osobu a rok. Úlevu od poplatku v souladu s vyhláškou mají: studenti do 26 let, kteří jsou v průběhu studia ubytováni mimo obec, a poplatníci starší 75 let. Obě skupiny zaplatí poplatek 700 Kč. Děti do dvou let věku a osoby celoročně se zdržující mimo obec jsou od poplatku osvobozeny.

Poplatky se zasílají **na bankovní účet 6021531/0100, variabilní symbol 1340, specifický symbol – číslo popisné**, výjimečně lze uvedené poplatky platit osobně na obecním úřadě v Orli. Termín placení poplatků je **od 15. 3. 2024 do 30. 4. 2024**.

Ani zdaleka však tento vybíraný poplatek nepokryje náklady obce spojené s výdaji za jednotlivé složky odpadu.

V roce 2023, kdy se platilo 700 Kč za osobu, jsme na poplatcích za odpady vybrali od občanů

částku 548 000 Kč. Naše výdaje za odpady však činily 1 185 000 Kč.

Povinností obce jako původce odpadů je odpady sbírat odděleně a zajišťovat tříděný sběr. Pro vaši představu je níže uvedeno, kolik nás likvidace odpadů stála podle jednotlivých společností:

AVE – 589 000 Kč (komunální odpad)

Granplast – 277 000 Kč (plasty, sklo, papír, kartony, kovové odpady)

Recycling – 228 000 Kč (objemný odpad, dřevo, sklo, papír, nebezpečné odpady...)

Biooodpad – 63 000 Kč

Odpad ze hřbitova – 28 000 Kč

Ceny pro rok 2024 budou vyšší, protože se u komunálního odpadu uplatňuje DPH 21 %, dříve to bylo 15 %.

Ve vztahu ke společnosti AVE se mění zákonem daný limit nevytříděného odpadu hrazený státem na 170 kg na občana a rok. Po jeho překročení budeme místo 500 Kč/t hradit 1 250 Kč/t. V roce 2023 jsme zákonem určený limit překročili v listopadu. Dále se zvýšil i poplatek za tunu odpadu hrazený přímo AVE z 1 090 Kč/t v roce 2023 na 1 285 Kč/t v roce 2024.

Pokud jde o svoz plastů, kartonů a papíru, je pro naše odpadové hospodářství finančně nejvýhodnější co nejvíce využívat pravidelného svozu společností Granplast, která jednou za 14 dní nakládá odpady před domy občanů.

Ve společnosti Recycling se pro rok 2024 o 66 % zvýšil poplatek za to, že můžeme odpady do Recyclingu odvážet. Dále se zvýšila i cena za jednotlivé komodity, např. objemný odpad o 30 % a dřevo o 20 %. I nadále budeme služeb této společnosti využívat, ale prosím zvažte, co je nezbytně

nutné tam odvézt. Podrobné analýzy, které od společnosti dostáváme podle jednotlivých domácností, nechceme zveřejňovat, takže všeho s mírou.

U komodity bioodpadu se snažíme hledat alternativy, jak zajistit likvidaci větví. Zajišťovat to vlastními silami se neseťkává s podporou občanů vzhledem k povětrnostním podmínkám. Samozřejmě tomu rozumíme, není to ideální řešení. Odvoz do Recyclingu, kam toto dřevo můžeme odvézt, je finančně nákladný. V závěru roku se nám podařilo navázat spolupráci se společností, která přijela a větve zdarma zlikvidovala.

Náklady spojené s odpadovým hospodářstvím se zcela jistě nebudou snižovat. Byli bychom rádi, aby i díky vám nebyl jejich nárůst tak dramatický.

Milena Zárubová, místostarostka

Kulturní komise

I na letošní rok má kulturní komise obce Orel naplánováno mnoho akcí. Již v únoru se uskutečnil

dětský pirátský karneval. V březnu se můžete těšit na zájezd do tržnice v Polsku a na 1. obecní ples, 30. 4. na pálení čarodějnic, v červnu na dětský den a v září na rozloučení s prázdninami. Na podzim je v plánu zájezd na muzikál do Prahy, setkání seniorů a také mikulášská besídka. Některé akce, zejména

dětský den a rozloučení s prázdninami, jsou časově i organizačně náročné, a proto bychom byli rádi, kdyby se nám podařilo naše řady rozšířit o další členy, případně najít někoho, kdo by byl ochoten nám při pořádání akcí vypomoci. Případní zájemci, neváhejte mě kontaktovat.

Oldřich Chrbolka, předseda komise

Střípky ze školky

Ve školním roce 2023/24 je mateřská škola Orel plně kapacitně obsazená. V obou třídách se s dětmi pracuje podle osnov školního vzdělávacího programu a pořádají se aktivity, které děti rozvíjejí

ve všech oblastech. Z důvodu velkého rozdílného věkového složení dětí ve třídách přizpůsobujeme akce tak, aby dětem vyhovovaly a nebyly pro ty nejmenší náročné. Od začátku školního roku se nám zdařila realizace řady akcí, a to například návštěvy divadel, oslava strašidlení (Halloween) zakončená rejmem masek, výlet do Slatiňan spojený se svátkem svatého Martina a plněním různých úkolů pro starší děti, pro mladší pak „uspávání broučků“. Nechyběla ani návštěva Mikuláše a čerta či adventní vyrábění spolu s rodiči, prohlídka zámku ve Slatiňanech prochnutá adventní atmosférou a vánoční nadílka. Pro přihlášené děti až do současné doby probíhá plavecký výcvik. V neposlední řadě je třeba

zmínit oslavu masopustu. A zde se chvíli zastavíme...

15. února jsme v naší školce oslavili masopust. Předem jsme si vyzdobili obě třídy barevnými fáborky, balonky a obrázky. Paní učitelky dětem přiblížily prostřednictvím knih a fotografií tradiční masky a zvyky. Vysvětlily význam tohoto svátku a co znamená „půst“. Každá třída oslavila tento den masopustním rejmem v maskách, tancem a soutěží. Děti si samy vyráběly škrabošky v podobě zvířátek. Domů si odnesly malou odměnu a svoje výtvary.

Další den se naší školkou linula úžasná vůně pečených dobrot. Děti ve třídě Sluníček pekly masopustní koláče s různými náplněmi a menší děti ve třídě Berušek si vykrojily a naplnily koblížky, které jim byly do zlatova upečeny v troubě. Masopust přinesl do naší školky plno radosti...

Ivana Čechalová, učitelka MŠ

Základní škola

V prvním pololetí školního roku 2023/2024 se žáci naší školy zúčastnili několika akcí a projektů. Hned v září jsme se vydali na dopravní hřiště, kde se tradičně děti seznamují s pravidly silničního provozu v praxi. Další akcí byla hraná prohlídka zámku ve Slatiňanech, spojená s badatelskou činností

u kostela svatého Martina.

V říjnu jsme se s žáky 4. a 5. ročníku věnovali projektu s názvem Poznáváme Prahu. Po počáteční práci ve škole strávené nad mapou našeho hlavního města a vyhledáváním informací o památkách a jiných zajímavostech, jsme se v polovině října vydali na exkurzi do Prahy. V první části výletu byli našimi průvodci pátáci, kteří si připravili k vybraným památkám různé zajímavosti. Naše cesta vedla od hlavního nádraží kolem Národního muzea na Václavské náměstí, dále jsme pokračovali k Pražské

bráně, kde jsme si užili vyhlídku na Prahu. Odtud jsme pokračovali na Staroměstské náměstí. Děti měly po celou dobu pracovní listy, kam zaznamenávaly získané informace. V druhé části nás čekal objednaný program s názvem Rychlovka na Karlově mostě a bojovka na Kampě. Paní lektorka dokázala děti upoutat, vtáhnout do hry a zároveň jim předat mnoho zajímavých informací. Výlet si všichni užili. Následující dva dny se děti věnovaly kvízům o Praze, vytváření myšlenkových map a v rámci výtvarné výchovy kresbě vybraných památek a pověstí Prahy.

V listopadu se mladší děti vydaly do muzea v Chrudimi na výukový program Vůně Vánoc, který je příjemně naladil na blížící se svátky. Po návštěvě

muzea se děti přesunuly do divadla, ve kterém zhlédly muzikál O pejskovi a kočičce.

Posední dva měsíce roku byly naplněny projekty. S dětmi jsme se v rámci výuky anglického jazyka nejdříve věnovali anglosaskému svátku Halloween. Poté následovaly české tradiční svátky jako jsou oslavy svatého Martina, Mikuláš a především období adventu. To bylo spojeno s každoroční besídkou jednotlivých tříd, vánočními dílnami a především nadílkou, kterou se loučíme s dětmi před Vánocemi.

První pololetí tohoto školního roku bylo zakončeno pasováním prvňáčků na čtenáře, které se konalo ve slatiňanském zámku. Děti měly připraven krátký kulturní program, během kterého představily samy sebe pomocí říkanek a na závěr zazpívaly pohybovou písničku o abecedě. Zároveň dostaly při této slavnostní chvíli i svoje první vysvědčení.

Božena Dibelková, učitelka ZŠ

Zprávy Orelského bubínku

Spolek Orelský bubínek v uplynulých měsících v naší obci uspořádal lampionový průvod, vánoční

zpívání a Tříkrálovou sbírkou.

Lampionový průvod

Lampionový průvod, který v naší obci připomíná, že Orelští průvodem slavili vznik

Československé republiky v roce 1918, se konal 5. 11. 2023. Svou trasu měl tradičně od Sušky na místní fotbalové hřiště. Účastníky tam čekala efektní ohňová show skupiny Moradis a horký čaj od sportovců. Akce se povedla i díky tomu, že nebyla příliš velká zima a utišil se odpolední silný vítr.

Vánoční zpívání

V první adventní neděli 3. 12. 2023 jsme se sešli na zasněžené zahradě hostince U Bílého lva, abychom si společně zazpívali vánoční písně. S chutí opět předzpíval sbor členek Orelského bubínku, na kytaru hrál Miroslav Žáček a na housle Vítek Žáček. Podával se nealkoholický punč a zdobené perníčky. Především malé děti potěšila přítomnost oslíka, telátka a ovečky v živém betlémě. Starosta obce František Horník popřál závěrem přítomným pěkné svátky a štěstí a zdraví v novém roce.

Tříkrálová sbírka

Dne 6. 1. chodily naší obcí skupinky koledníků, kteří vybírali příspěvky do Tříkrálové sbírky Charity ČR. Podařilo se shromáždit 18 992 Kč. Děkujeme Hančovým, Novotným a Zrůstovým za pomoc.

Zdena Žáčková, členka spolku

Sbor dobrovolných hasičů

Vážení spoluobčané,

dovolte mi, abych vás seznámil s činností SDH Orel v loňském roce.

Rok 2023 jsme začali výroční valnou hromadou a tradičním plesem. I přes mírné problémy s kapelou se nám ples vydařil. V březnu začala sezóna

přípravou techniky. Konec dubna patří tradičně čarodějnicím, což pro hasiče znamená stavění hranice a samozřejmě dohled při pálení. V květnu jsme pořádali okrskovou soutěž na místním hřišti. Musím říci, že práce na naší stříkačce se vyplatila, protože časy vypadaly opravdu solidně. Jsme rádi i za velkou diváckou podporu, které se nám dostalo. Na

dětském dni, který pořádal obecní úřad, jsme asistovali SDH Chrudim při ukázce vyprošťování osob z havarovaného vozidla. Ukázka se povedla na výbornou i díky nácviku, který jsme absolvovali s Chrudimáky ve firmě VERAN sběrné suroviny, kde jsme se učili stříhat a řezat havarované vozidlo. Dále jsme se zúčastnili námětového cvičení zásahu u požáru ve firmě Alukov v Orli. Cvičení se zúčastnili HZS Chrudim, SDH Slatiňany, SDH Chrást, SDH Chrudim a SDH Orel. Náš sbor se také zúčastnil oslav 110. výročí založení SDH Svídnice a 70. výročí SDH Vížky.

Protože nás v roce 2024 čekají oslavy založení našeho sboru, do-

Pojď se stát mladým hasičem

- Formou hry získáš dovednosti, které využiješ nejen při trénování požárního sportu
- Naučíš se základy první pomoci
- Zlepšíš si fyzickou kondici a získáš nové kamarády
- Zlepšíš svou mušku při střelbě ze vzduchovky a zažiješ spoustu legrace
- Naučíš se spoustu užitečných uzlů a jiných dovedností

Také tě čeká soutěžení, při kterém ukážeš, co jsi se naučil a jak dokážeš spolupracovat s ostatními kamarády.

Scházet se budeme pravidelně každý pátek v 15:00.

Pokud jsme tě zaujali ozvi se nám na číslo 773 952 912. Budeme se na tebe těšit.

hodli jsme s obecním úřadem pořízení slavnostního hasičského praporu. Byla oslovena firma Velebný & Fam z Ústí nad Orlicí. Při návštěvě firmy nám pan Velebný ukázal celou výrobu praporu. Už proběhla i závěrečná konzultace a prapor může do výroby.

Závěrem bych chtěl poděkovat všem členům za jejich práci a čas věnovaný sboru, obecnímu úřadu za podporu a popřát spoluobčanům hodně zdraví a mnoho úspěchů v roce 2024.

Martin Havránek, velitel SDH Orel

140 let školy a sboru dobrovolných hasičů

Založení hasičského sboru v roce 1884

Jedním z charakteristických rysů české společnosti druhé poloviny 19. století bylo zakládání četných spolků a rozvoj společenského života. Cílem sdružování přitom zdaleka nebylo jen společenské a kulturní vyžití, ale také podpora vzdělávání a uspokojení ekonomických či politických zájmů občanů. Jako patrně první spolek v Orli vznikla v roce 1869 vzdělávací Čtenářská beseda a na počátku 80. let 19. století následovalo Honební společenstvo. Zcela zásadní význam však mělo založení hasičského sboru v roce 1884.

Hasičské sbory se organizovaly od poloviny 19. století na území celé habsburské monarchie. Důvodem bylo trvalé nebezpečí častých požárů, které měly zvláště na vesnicích, kde bylo mnoho staveb dřevěných, ničivé následky. Když v Orli hořelo 24. července 1808, požár se kvůli silnému větru šířil tak rychle, že během jedné hodiny vyhořelo třicet domů a zahynuly přitom tři děti, chytilo i obilí na poli a přes něj se oheň dostal až do Vlčnova,

který shořel skoro celý s výjimkou jedné chalupy.

V Orli představovala riziko rašelina. Když roku 1637 za velikého sucha rašeliniště na Orlinách hořelo, kouř se prý dostal až do Chrudimi. V 19. století se rašelina na Orlinách těžila. Sušila se v kůlnách a používala se jako palivo pro auersperský lukavický důl. Rašelina chytila i na začátku podzimu roku 1921. Tehdy hořela až do Vánoc.

V Orli bývalo několik tzv. louží, tedy zásobáren vody pro případ požáru (např. před budovou dnešní pekárny, kde je nyní pomník, nebo také v místě zahrady mateřské školy za samoobsluhou). Postupně však byly rušeny. Jako poslední byla roku 1974 zavezena Nádvorníková louže při silnici na Kunčí, v prostoru dnešní travnaté plochy vedle zahrady Brabcových a Mrkvičkových.

Obce měly povinnost starat se o požární náčiní a podávat hlášení úřadům o situaci. Není proto překvapivé, že v Orli to byl právě starosta obce Radoch, kdo v roce 1882 navrhl obecnímu výboru ustavení hasičského sboru. Ostatně v Chrudimi existoval sbor již od roku 1872, v Hrochově Týnci od roku 1879 a ve Slatiňanech od roku 1882. Po Orli následovalo založení hasičského sboru v Topoli, Vejvanovicích a Úhřetvicích roku 1886 a v obci Kočí v roce 1893.

Mezi orelskými občany byl o členství ve sboru zájem, a tak byly 9. července 1883 schváleny stanovy a rozhodnuto o nákupu výzbroje a obleků pro šest lezců, pět bouračů, pět stříkačnicků a velitele. Bylo také stanoveno, že se pořídí další příslušenství ke stříkačce od firmy Pitrof–Havelka a Mész, kterou obec vlastnila již od roku 1881. Místodržitelství předložené stanovy schválilo výnosem z 8. ledna 1884, a tak mohl být 26. února 1884 dobrovolný hasičský sbor v Orli definitivně ustaven. Zároveň byla provedena volba prvních funkcionářů. Starostou byl zvolen Josef Tlapák z č. 38, velitelem Josef Slavík z č. 72, podvelitelem Václav Ryšavý z č. 60, jednatelem učitel František Valášek a pokladníkem František Hudec z č. 28. Sbor byl brzy přijat do župního svazu a zemské jednoty českého hasičstva.

Orelští dobrovolní hasiči od počátků existence sboru až do dneška vyjíždějí k požárům v obci a jejím okolí a pomáhají při mimořádných událostech, ale také spoluvytvářejí společenský život, pořádají plesy (první ples se konal hned v únoru 1884) a podílejí se na řadě akcí. Po celou dobu existence sboru jsou hasiči nepostradatelnou součástí života obce.

Dokončení budovy školy v roce 1884

V roce 1884, tedy ve stejném roce, kdy byly schváleny stanovy hasičského sboru, se Orel konečně dočkala moderní školy. Dosud se totiž desítky dětí z Orle, Vlčnova a Kunčí tísnily pohromadě v jedné třídě nuzné a zčásti dřevěné školy v domku č. 14, který byl během 19. století opravo-

ván a přestavován, aniž by se stal pro školu vyhovujícím. I když od roku 1873 začaly děti z Kunčí chodit do školy do Slatiňan, situace s nedostatečnou kapacitou školy se tím nevyřešila.

Velmi významným krokem pro vzdělávání dětí z Orle a z Vlčnova tedy byla stavba školy nové. Pro stavbu bylo vybráno zatravněné místo uprostřed obce s šesti vzrostlými lipami a sochou Panny Marie Vítězné poblíž louže. Roku 1883 byly lípy po-

káceny, louže zavezena a začalo se se stavbou podle plánů slatiňanského stavitele Františka Schmoranze. Stavbu provedla firma Čenka Staňka z Chrudimi. Náklady činily 10 865 zlatých. Hned v příštím roce byla škola dokončena a 1. září 1884 se v ní začalo bez jakékoliv slavnosti učit. Ve škole z počátku jedna třída sloužila schůzím místních spolků a také obecního zastupitelstva. Kolem budovy byl upraven parčík a před ní byla přesunuta socha Panny Marie Vítězné, která původně stála na místě určeném ke stavbě. V současné době je socha v kostele sv. Jiří na Třech Bubnech.

Zdena Žáčková, kronikářka

(Fotografie: SDH v roce 1934, ZŠ v roce 1922)

Orelský zpravodaj vychází 2× až 4× ročně. Vydává obec Orel,
Orel 38, 538 21 Orel, urad@obecorel.cz, www.obecorel.cz. IČ: 00270636,
evidenční číslo MK ČR E 22170. Šéfredaktor Ondřej Ludvík, jazyková korektura Zdena Žáčková